

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Carentia rerum creaturarum secundum seipsas atque in seipsis
cognoscit Deus.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

denot his verbis: sed est considerandum perfectam cognitionem negationis non consistere in hoc, quod ipsa distincta & per modum entis representetur; sed in hoc, quod cognoscendo clarissime entia posita in eis cognoscatur eorum non esse aliud, seu hoc non esse unitum illi absque alia directa representatione ipsius privationis, vel negationis: quibus de omni negatione, seu carentia tam continenti, quam necessaria, qualis est negatio chimæ, aut invococui docere videtur à Deo non in se directe, & distincte, sed in fundamentis, seu rebus positivis solummodo cognosci. In quo sentiendi modo duo videntur contineri. Primum: carentias huiusmodi nunquam directe, & in se cognosci à Deo. Secundum: neque secundum propriam rationem, quia à positivis differunt, siue secundum proprium suum quale quale, esse negativum, quod dicunt, ipsi representari. Verum si totus textus recitatus attendatur, ac præsertim contextus totius sectionis adiuncto, nihil horum eximus Doctor asseruit; sed solum non debere à Deo carentias per modum entis, siue ut entia rationis necessario cognosci; sed perfectius ab eo cognosci illas entitate positiva nudatas, ut reipsa suo modo negativio sunt: expresse enim ait, cognosci à Deo hoc non esse illud, aut non habere, seu non esse unitum illi, quod ipsum est negatione ipsas secundum se cognosci: atque eo solummodo cognosci eas in se, seu directe negat, scilicet ut aliquid positivum. Verior circa prædicta sententia, cuiusque pariter consensum certam. 2. ubi eandem duplici conclusionem ita tenemus, referentur.

CERTAMEN II.

Carentias rerum creaturarum secundum seipsas atque in seipsis cognoscit Deus.

1. Creaturarum carentias secundum seipsas, propriumque ipsarum negativum, quod dicunt, esse à Deo cognosci (quod prima nostra conclusio est) à nemine negatum video: sed potius ab omnibus, vel suppositum, vel asserum, imo communiter de fide non abs iure putatur. Veram loca scripturæ quibus in eam censuram plerique fruerent, ad rem non sunt. Probant ex his, quibus supra, Deum habere omnium scientiam dicebatur Ps. 138. Ad Hebræos 4. & aliis pluribus similibus. His autem respondet facile posset omnium nomine, carentias rerum, quæ parum nihil sunt, minime contineri. Si dicas esse parum nihil entitatis, non autem verificatiue, siue in entitate quidem, non in veritate, seu cognoscibilitate. In primis dicere quis posset omnium nomine, res secundum eam rationem proprie significari, non secundum rationem veri. Secundo, id quod non est, nec veri, quod entis passio est, rationem habere iuxta illud Aristotelicum: *Quod non est, non scitur*. Probant insuper ex loco, ut ipsi præsertim exprellunt ad Rom. 4. *Vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt* minori tamen opere pretio. Ea enim, quæ non sunt, posita entia significant, quæ existentium non habent, non autem negationes sui, quas, ut sic loquar, & illa entia habent, & suo modo negativio sunt. Ex his igitur & similibus locis conclusio nostra de fide non est: imo nec proxima fidei, cum satis probabiliter, & eis, & discursibus inde ductis posset respondere.

2. Firmius, & fidei proximam, ac de fide nostram conclusionem ostendunt ea loca, quibus Genes. 1. tenebras, quæ formalissime carentia pura lucis sunt, à luce distincte, nomenque noctis impositum dicitur Deus; quæ necessario eius de tenebris cognitionem supponunt: item Exod. 10. vbi tenebras super vniuersam Aegyptum esse iubet. Neque enim esse iubere potest, quod ignorat: item Iulius 14. 7. & 2. Reg. 22. nu. 12. vbi tenebras dicitur posuisse; cum poni nihil possit ab eo, qui illud ignorat. Secundo probatur ex eis locis, (quibus citandis adhuc præcorum multitudine abstinere) Deus inducitur expresse inueniens, cognoscensve nostras miseras, infirmitates, igno-

Christoph. de Ortega, De Deo Uno, Tomus I.

rantias, noctem, tenebras, mortem, peccata, & priuatiuas penas: quæ omnia (si posita peccata, de quibus his Doctoribus est excipias) in priuatione, & carentis consistunt. Terrio innumeris locis, quibus Deus per se, vel Prophetas suos negatiua prædicat, ut non ingressum Moysen & Aaron in terram promissionis ob eorum incredulitatem ad aquas contradictionis. Similiter pluribus Regibus, vel ipsos, vel de eorum genere regnatos non esse deinceps in Israel: atque id genus sexcenta, quæ passim in sacra pagina occurrunt. Quarto: ex omnibus præceptis Dei negatiuis simile ad rem hanc argumentum instruitur.

3. Ratione autem naturali eadem conclusio facile ostenditur. Quia negationes creaturarum habent veritatem, & cognoscibilitatem sine vlla fictione, aut falsitate: at Deus omne cognoscibile ac verum cognoscere debet, ne alicuius veritatis sit ignarus, ac proinde imperfectus: ergo cognoscit carentias creaturarum. Maior, ordine, ac forma syllogistica minor, probatur: quia à nobis vere cognoscuntur. Nec valet non cognosci vere, ac sine fictione Deo indigna: quia à nobis cogitantur sub tegumento entis rationis, quæ eas, ut cognoscamus, inducimus. Etenim per dissensum eas sic non attingimus; sed potius negamus esse entia, quæ ipsis remouentur. V.g. Adamus nunc non est, quo in ipsam negationem Adam iudicium nostrum fertur. Et quanquam nos cum de ea affirmatiue, & per assensum iudicamus negationem esse illud esse quo eam induimus, & copula importatur, archiectemur, tamen ipsam rei positam, non existentem negationem non fingimus, sed independentem à nostro intellectu suo modo vere est. Probatur secundo eadem Minor, quia, tam verum est modo, atque à nostra mentis fictione independentem Antichristum non esse, atque suo tempore verum erit Antichristum esse: atque tunc erit verum absolute Antichristum esse, non minus quam nunc me existere: ergo & nunc verum absolute est, Antichristum non esse, seu vera, ac vere, representabilis, iudicabilisque est negatio Antichristi. Probatur tertio conclusio ex communis Doctorum sensu contra errorem Aristotelis ex demonstratione aperta asserentium alteram partem contradictionis in futuris contingentibus necessario esse veram.

4. Atque hinc sumitur probatio tertia à ratione naturali theologica: quia Deus cognoscit futurum contingens, ut contingens, sed nequit cognosci, ut contingens, quin cognoscatur eius negatio, seu carentia, saltem possibilis: ergo negationem eius, saltem ut possibilem, cognoscit Deus: vnde citius, ut existentem suo modo cognoscet pro tempore, quo suo modo erit. Probatur Minor: quia contingens, ut contingens dicitur essentialiter possibilitatem non essendi, seu negationis sui: quod enim ita potest esse, ut non possit non esse, ens necessarium, ac Deus perfectio est, non contingens. Consequentia vero est perspicua, sicut & Maior. Probatur quarto: quia si extremum utrumque contradictionis in faciendis noscat Deus, liber in eis efficiendis non erit; sed ita faciet, ut posse se non facere, seu rem posse non fieri, prius ignoret. Probatur quinto conclusio ratione Theologica: quia Deus, ut supremus nostrorum meritorum, ac demeritorum iudex, vindexque, & remuneratur omnia nostra merita, ac demerita præmiat: ergo ea omnia cognoscit: atqui in peccatis, omissionis, etiam, quæ in priuatione consistunt, atque in obseruantia præceptorum negativorum, quæ omissione prohibita actionis cum merito (physice enim vnicius scientiæ actus in Deo est) ut plures volunt, implentur, nequit esse ab eo vindicta, aut remuneratio, nisi priuationes eiusmodi ab ipso cognoscantur: ergo cognoscit Deus priuationes. Sexto denique probatur ratione theologica conclusio: Deus vult carentias, & priuationes rerum: ergo eas cognoscit. Consequentia est certa: quia nihil volitum, quin præcognitum, ut axioma philosophicum fert, ostensum à nobis controu. de anima. Antecedens probatur in remotione occasionis peccandi, quæ gratia externæ protectionis est, atque ex nostri benevolentia amatur à Deo. Secundo in permissione peccati in penam præcedentis positiua voluntate à Deo decreta: quæ in negatione auxilij efficacis consistit.

5. Quo autem actu metaphysicè, & nostro cognoscendi modo

ORTEGA
IN J. PARI
D VIA

modo (physice enim vnus scientia actus in Deo est) carentia secundum seipsam cognoscat Deus? posset aliquis rogare: Atque eas, vt in se sunt à Deo apprehendi, ac simpliciter representari, dubium non est: cum de eis iudicet vere. Cum autem dupliciter iudicari de obiectis possit per assensum scilicet, vel per dissentium. Vtque modo de carentiis à Deo iudicari censet Vazquez d. 61. c. 2. sed eius consequentiam non assequor, cum neget à Deo rationis entia conungi. Neque enim iudicare de se directe potest, per assensum, quin cognoscat; negatio Antichristi est: nequit autem id cognoscere, quin esse importatum per copulam negationis, quæ putum nihil est, de se, tribuat, confingat. Altimo ergo cum Soario loco recitari certam, i. per solum dissentium posse à Deo de carentiis rerum creaturarum iudicari. V.g. Antichristus non est, ni eius rationis comminiscatur; quare & hoc posse statui in primis debet, vt per assensum de negationibus iudicare posse asseratur. Sed illo etiam admisso hoc nullatenus posse Deum mihi verosimilius etiam est, in hac quippe propositione: *negatio Antichristi est*, esse importatam per copulam prædicatur de Antichristi negatione, quæ, vt dixi, nullum esse habet; sed est purum nihil: ac proinde falsio prædicatur; quare si ita assensetur Deus falso statu secundum se, atque, vt in se sunt (vt plerique etiam alia quandoque) non percipimus, sub entis rationis tegumento, & entis ad instar eas percipimus, ac sub illo entis prædicato, quo eas regimus, quasi illud de eis prædicemus, in negationem ipsam feramur; ac proinde nostro modo concipiendi vere iudicemus: unde & Deus, qui nostros assensus omnes sua cognitione peruenit, ac penetrat, illud esse rationis penetrat; illud autem negationi iudicio suo non attribuit; sed solum cognoscit, & iudicat nos illud esse rationis, & fictum negationibus nostro concipiendi imperfecto modo tribuere.

6. Secunda conclusio: Deus carentias rerum, quas, vt in se, suo modo reuera sunt, cognoscit in se, quin vt absolute eas cognoscat medio, determinatio vilo indigeat. Esto: possit aliunde rursus ad eas aliter cognoscendas determinari, quod d. sequente examinabimus. Est contra Doctores citatos certam. i. nu. 5. est autem conclusio expressa, & constans nostri Vazquez d. 61. c. 2. Tannetii i. p. d. 2. quæst. 8. dub. 8. assert. 4. Herize. d. 8. c. 4. num. 27. Alarcon d. 3. c. 4. Galparis Hurtado d. 3. dif. 5. Compluentium, & Murcianorum, aliorumque communiter Recentiorum in creaturam in se, & per se habent veritatem, & cognoscibilitatem: ergo non egent alio determinante ex parte obiecti, siue medio determinatio, vt absolute cognoscantur; sed solum potentia cognoscititia, quæ circa illas versari queat: ergo in se & per se ipsas possunt cognosci absolute à potentia, quæ circa illas versari queat. Vtraque consequentia est legitima: quia id eget medio determinante, vt cognoscatur à potentia sua, quod in se & per se verum, & cognoscibile non est. Antecedens constat ex conclusione 1. adeo enim verum, & cognoscibile est in se, & per se Antichristum non esse, atque esse Angelum Raphaellem: sublaris enim, imo factis per impossibile impossibilibus reliquis veritatibus, & obiectis, æque esset verum: sed Raphaellem esse in se, & per se est absolute cognoscibile à sua potentia: ergo & negatio Antichristi (siem est de carentiis reliquis rerum) est in se, & per se cognoscibilis à sua potentia. Tum sic; sed potentia intellectiva Dei est potentia cognoscititia omnis cognoscibilis, & verè (vt potè inhiere cognoscititia, atque de carentiis rerum, vt in se sunt speciatim probauimus conclus. 1. ergo carentiæ rerum in se, & per se sunt cognoscibiles à Deo, imo, & ita cognoscuntur cum diuina infinita mens determinata sit ad cognoscendum de facto quicquid cognoscibile est omni modo, quo est cognoscibile.

7. Probatur vltimus secundo. Quia scientia, & cognitio Dei est actualis, quatenus de se est omniscientia, & cognitio omnium cognoscibilium, solumque opus habet, vt extrinseca, in quouis statu, cognoscibilia cognoscatur, cognitaque determinentur, eorum in illo itaq; appositione, vt sæpe diximus, non secus atque, vt omnipotentia Petri possibilis, aut existens potentia deneg-

minetur, sola Petri extrinseca possibilitate, aut existentia opus habet: ergo nullo alio medio, & determinatio ex parte obiecti opus habet vt cognitio carentiæ cuiusvis, adhuc quoad denominationem Dei cognitio sit, quam eius in statu, siue possibilitatis, siue existentie suo modo positione; quandoquidem ea carentia secundum se vera est, & siue fictio, & cognoscibilis, & actu cognita à Deo. Probatur tertio conclusio. Quia pone d. 11 (vt posse suppono ex libertate contradictionis diuina quam controuersi. 4. astruam) negationem, seu carentiam rei & sola suspensione diuini decreti quin addit efficax notitia existentie rei illius decreto de rei existentia contraria. Tunc quidem nullum est medium, aut determinatum ex parte obiecti ad illam negationem rei à Deo cognoscendam; & tamen à Deo cognoscitur; ergo in se ac per se ipsam à Deo cognoscitur. Consequentia est legitima. Antecedens probatur: quia non adesse efficax notitia existentie rei illius. Vel ergo cognoscitur in mera suspensione decreti de rei existentia vel non? si hoc possemus; nihil aliud est, in quo, aut per quod Deus ex parte obiecti, siue obiectus determinatur ad carentiam illam cognoscendam. Si primum: ergo cognoscit Deus suspensionem liberam puram sui decreti de rei existentia: cum determinationem, seu determinans medium obiectus ad alterius cognitionem debeat cognosci, ac prænosci. De hac re quæstio, an in se, vel in alio medio determinante à Deo cognoscatur? aliud medium determinans non apparet, cum sola voluntas Dei indifferens, ac libera in actu primo libertate contradictionis præcedat: in qua proinde repugnat cognosci suspensionem decreti, ad quam indifferens voluntas Dei est, ac non determinata, & cum qua non magis connectitur, quam cum illi contradictorie opposito decreto. Si autem pura illa suspensio decreti de rei existentia in se, & per se ipsam, est nihil purum, seu carentia mera sit, à Deo cognoscatur: relique omnes carentiæ, est purum nihil sunt, in se & per se ipsas cognosci à Deo euincimus.

8. Sed dices: memoria nos aperte cadere, cum dicimus, nihil aliud ab enumeratis esse, vt decreti carentia, reuere negatio à Deo cognoscatur; siquidem media necessaria, in quibus, seu, per quæ carentia à Deo cognosci debeat habuit illi oppositos esse, seu res, quas remouent, dicebamus. Verum huius solutionis impugnatio quarta, & efficax conclusionis probatio sit. Etiam negatio per id quod remouet à rebus nequit tantum per medium cognosci, nisi forte, vt Recentiores putant, cum illud comprehensum cognoscitur: ergo id quod negatione remouetur, non est medium, per quod, seu, in quo necessario negatio cognoscatur: quare in se ipsa cognosci à Deo poterit: etio possit cognitione comprehensua rei in illo, quod remouet cognosci (de quo modo non disputo, sed postea). Aliud est enim, posse cognosci in alio; aliud non posse in se, seu necessario debere cognosci in alio, vt patet. Antecedens probatur: Nam vel potest cognosci negatio in re, quam remouet existentia, vel possit: non inexistenti, quia, dum negatio eius est, implicat rem, cuius negatio est, esse, vel existere: quare existens cognosci nequit: vel in re, vt possit, siue secundum statum possibilitatis: sic autem cum ens necessarium creatur ens non sit, indifferens est ad existendum, vel non existendum, ac non magis infert negationem sui, quam suam existentiam: ergo nec determinat ad cognitionem suæ negationis: quin imo, existens non necessarium non determinat ex ita possibilitatis suam existentiam, aut secundum intrinsecum sui illam concernit tantum: licet possibilitas negationis sui, quæ eius complectur contingentia in actu primo logico, negationem actualem eius concernat. Patet: nam possibilitas tantum dicit in eius existentia repugnantiam, seu contradictionem non inuolui: quod solum connotat eius negationem non esse necessariam, non autem esse possibilem.

CERTAMEN